

N:o 26.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 April 1877, kl. 10 f. m.

*Andra Kammarens Fjerde Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 6,
i anledning af erhållen återremiss af Utlåtandet N:o 2,
rörande Herr Ola Månssons motion om upphörande af
enskilda bankers rätt att utgifva sedlar å fem kronors
valör.*

Nämnda motion, som afser aflåtande af en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med hemställan: »det åtminstone enskilda bankernas rätt att utgifva sedlar å fem kronors valör skall med innevarande års utgång upphöra»; hade Utskottet på anförda skäl föreslagit icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Mot detta Utskottets förslag har under diskussionen i Kammaran anförts å ena sidan:

att ehuru Kongl. Maj:t vid 1874 års riksdag föreslog indragning af ifrågavarande sedlar, när Kongl. Maj:t funne tiden dertill lämplig, så gingo båda Kamrarne dock ett steg längre, i det Första Kammaran beslöt, att de enskilda bankernas både tio- och femkronesedlar skulle indragas, så snart Kongl. Maj:t funne sådant lämpligen kunna ske, och Andra Kammaran, att femkronesedlarne skulle med 1874 års utgång upphöra att utgifvas; att den sedermera skedda anslutningen till Sammansatta Utskottets förslag, med anledning af Kamrarnes olika beslut, vans i Andra Kammaran först genom votering, då en stark minoritet ville vidhålla Kammarens förra beslut;

att emot att redan då indraga femkronesedlarne anfördes, bland annat, det landet hade genom 1873 års myntlag öfvergått till nytt myntsystem, fotadt på guld;

att myntverket ännu hade svårt att fullgöra den af nämnda förändring påkallade betydliga myntning och ej vore i stånd att samtidigt fylla det behof af hårdt mynt, som genom ifrågavarande indragning af enskilda bankernas femkronesedlar skulle uppstå; att dessa borde få bibehållas åtminstone lika länge som Riksbankens sedlar å en krona; samt

att beslut om upphörande af enskilda bankernas rätt att utgifva femkronesedlar ej lagligen kunde genomföras förr, än de då ännu löpande bankoktrojerna gått till ända, men att dessa skäl att då ej fatta beslut samtliga nu äro upphäfdade, och att således numera intet hinder skulle förefinnas att besluta en skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om upphörande af enskilda bankernas rätt att utgifva sedlar å fem kronors valör.

Å andra sidan deremot anfördes:

att ändamålet med indragning af enskilda bankernas sedelutgifningsrätt af fem kronors valör, eller det att få hårdt mynt i rörelsen, icke vunnes så länge Riksbanken utgaf sedlar å denna valör;

att allmänheten funne sig mera belåten med sedlar än med guld- och silfvermynt;

att, när indragning af femkronesedlarne skall ske, borde samtidigt beslutas utgifvandet af guldmynt å fem kronor, samt att, då det icke var mer än 3 år sedan Riksdagen beslöt att till Kongl. Maj:t öfverlåta bestämmandet när indragning borde försiggå, en ny skrifvelse derom skulle innebära till och med ett misstroendevotum mot regeringen.

Utskottet har redan i sitt förra betänkande uttalat den mening, att det vore af vigt för landet, om den de enskilda bankerna medgifna rätt att utgifva sedlar å fem kronors valör komme att upphöra, på det att hårdt mynt må komma i rörelsen, och medgifver också att de förut anmärkta hindren därför numera upphört, då Riksbanken icke längre utlemnar sedlar å en krona, och största delen af de 1874 ännu löpande bankoktrojerna snart går till ända, enär endast 9 enskilda banker kvarstå, hvilkas oktrojer dock utlöpa senast den 31 December 1878; men Utskottet har dock icke blifvit öfvertygadt om origtigheten af sin förut uttryckta mening, att Riksdagens beslut af år 1874, i enlighet med då af Sammansatta Utskottet framlagda sammanjemkningsförslag, i afseende på omtvistade senare delen af mom. 1 § 27 i den föreslagna Banklagen, så lydande: »Banksedlar få endast lyda å femtio, etthundra, femhundra och ett tusen kronor, samt tills vidare och intill dess Kongl. Maj:t annor-

lunda förordnar, jemväl å tio och fem kronor» — hvarigenom Riksdagen redan då öfverlät till Kongl. Maj:t att förordna när indragning af de enskilda bankernas sedlar å tio och fem kronor lämpligen borde ske, hvarförutom Kongl. Maj:t icke skäligen kunde antagas underlåta att deråt egna sin omtanke — vore tillfyllestgörande för det ifrågavarande målets ernående; men då dessa i förra betänkandet anförda skäl icke blifvit af Kammararen gillade, utan ärendet blifvit till Utskottet återremitteradt och det derjemte under diskussionen ådagalagts, att Riksbanken icke kunde hafva någon svårighet att med hårdt mynt möta det behof, som genom upphörande af enskilda bankernas femkronesedlar skulle uppstå, så får Utskottet, anseende att den af Kammarens flertal uttryckta mening för bifall bör tillmätas afgörande vikt, på grund så väl häraf som i öfrigt af den förda diskussionen hemställa,

att Riksdagen måtte genom underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes förordna, att den de enskilda bankerna tills vidare lemnade rätt att utgifva sedlar å fem kronors valör må inom 1878 års utgång upphöra.

Stockholm den 10 April 1877.

På Utskottets vägnar:

C. F. TOLL.
